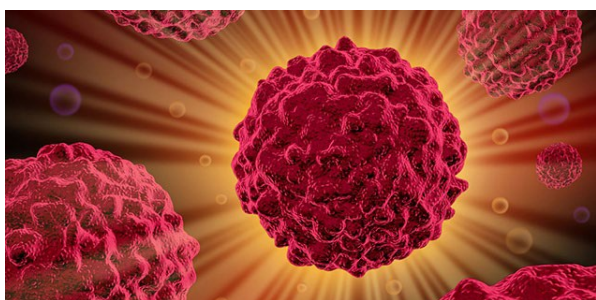

Zapobieganie i leczenie

Co to jest HPV?

Światowa Organizacja Zdrowia w 2009 r. opublikowała stanowisko uznające raka szyjki macicy i inne choroby wywoływane przez wirusa brodawczaka ludzkiego (ang. Human Papilloma Virus - HPV) za problem zdrowia publicznego o zasięgu globalnym. Istnieje około 170 typów wirusa HPV, wśród nich znajdują się typy 16 i 18 wywołujące 70% zakażeń prowadzących do zmian nowotworowych raka szyjki macicy. Do zakażenia wirusem HPV dochodzi zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn. Zakażenia przenoszone są głównie drogą płciową. Zakażenia wirusem HPV mogą prowadzić do pojawienia się brodawek narządów płciowych.

CO TO JEST HPV? JAK MOŻNA ZAKAZIĆ SIĘ WIRUSEM HPV?

Istnieje około 170 typów wirusa HPV, wśród nich znajdują się typy 16 i 18 wywołujące 70% zakażeń prowadzących do zmian nowotworowych raka szyjki macicy. Do zakażenia wirusem HPV dochodzi zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn. Zakażenia przenoszone są głównie drogą płciową. Zakażenia wirusem HPV mogą prowadzić do pojawienia się brodawek narządów płciowych. Istnieje jednak ryzyko wielokrotnego zakażenia typem onkogennym wirusa, które może przejść w infekcję przetrwałą. Stan ten może prowadzić do zmian przedrakowych, a w przypadku braku leczenia m.in. do raka szyjki macicy.

Ty także znajdziesz się w grupie ryzyka zakażeniem wirusem HPV jeśli:

- o rozpocznasz lub jesteś aktywny płciowo,

- o partner był już aktywny seksualnie,
- o jeśli zmieniasz partnerów.

Badania wykazały, że do infekcji dochodzi w 20% w ciągu pierwszego roku od rozpoczęcia aktywności seksualnej, a w blisko 50% w okresie pierwszych dwóch lat.

Nie ma leku, który zwalczy wirus HPV zaraz po jego dostaniu się do organizmu. Z uwagi na brak objawów część osób nie wie o infekcji. Zmiany chorobowe mogą być wówczas już zaawansowane. Wraz z wiekiem liczba nowych zakażeń wirusem brodawczaka ludzkiego maleje, ale wzrasta ryzyko wystąpienia zmian nowotworowych. Blisko 80% zakażeń HPV jest bezobjawowe, przemijające i ulegające samowyleczeniu.

PAMIĘTAJMY - RYZYKO ZAKAŻENIA HPV WYSTĘPUJE OD CHWILI ROZPOCZĘCIA KONTAKTÓW SEKSUALNYCH KAŻDEGO RODZAJU I DOTYCZY OSÓB W KAŻDYM WIEKU

RAK SZYJKI MACICY W KONTEKŚCIE ZAKAŻEŃ HPV

RAK SZYJKI MACICY (RSM) jest chorobą nowotworową polegającą na niekontrolowanym wzroście komórek nabłonka szyjki macicy. Jest to drugi co do częstości występowania nowotwór wśród kobiet – rocznie w Polsce zapada na RSM 3100 kobiet, umiera 1730.

Warunkiem rozwoju choroby jest jednoczesne występowanie:

1. Infekcji rakotwórczymi typami wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV) – w 70% są to typy 16 i 18
2. Obniżenia odporności układu immunologicznego,
3. Uszkodzenia materiału genetycznego komórki szyjki macicy prowadzącego do niekontrolowanych podziałów.

Prawdopodobieństwo zachorowania na RSM dodatkowo wzrasta w momencie występowania, tzw. czynników ryzyka. Należą do nich m.in. :

- o wczesne rozpoczęcie aktywności seksualnej
- o liczni partnerzy seksualni

- o palenie tytoniu

RSM ROZWIJA SIĘ POWOLI I BEZOBJAWOWO NAWET PRZEZ KILKA, KILKANASĆIE LAT.

Wykonując badania ginekologiczne i cytologiczne można go zdiagnozować i leczyć. W przypadku wczesnego wykrycia raka szyjki macicy I stopnia jest on całkowicie wyleczalny w 80-100%. Także w najbardziej zaawansowanych stadiach RSM istnieją możliwości skutecznego leczenia. Obecnie w Polsce do badań cytologicznych zgłasza się niewiele ponad 20% kobiet. Brak wiedzy na temat RSM i profilaktyki może skutkować zbyt późnym rozpoznaniem choroby.

ROZPOZNIANIE I DIAGNOSTYKA

W sytuacji podejrzenia raka szyjki macicy pacjentka kierowana jest na badania diagnostyczne. Najlepiej udać się do Poradni Ginekologii Onkologicznej. Pomóc może również lekarz ginekolog-położnik.

WARTO PAMIĘTAĆ:

- o Jeśli masz nieprawidłową cytologię nie oznacza to jeszcze, że masz raka!
- o Pomimo, iż w niektórych rodzinach obserwuje się częstsze występowanie RSM, nie udowodniono dotąd genetycznych predyspozycji do tej choroby.
- o Obecność wirusa HPV jest stwierdzana u wszystkich chorych z rozpoznaniem raka szyjki macicy.
- o Zakażenie rakotwórczymi typami HPV może również prowadzić do raka sromu, pochwy, prącia, odbytu czy gardła.

BIBLIOGRAFIA

1. Nowotwory kobiecego układu płciowego. Redakcja: Jan Kornafel, Radosław Mądry w: Zalecenia postępowania diagnostyczno-terapeutycznego w nowotworach złośliwych. Pod redakcją M.Krzakowski, K.Warzocha, VM Media 2013
2. National Comprehensive Cancer Network Clinical Practice Guidelines in Oncology. Cervical Cancer. Version 1.2016. www.nccn.org/professionals/physician_gls/pdf/cervical.pdf
3. Rekomendacje Polskiego Towarzystwa Ginekologicznego dotyczące diagnostyki, profilaktyki i wczesnego wykrywania raka szyjki macicy. Prz Menopauzalny 2006; 4: 198-201

PROFILAKTYKA ZAKAŻEŃ WIRUSEM HPV

SZCZEPIENIA OCHRONNE+BADANIA GINEKOLOGICZNE/ CYTOLOGICZNE=PROFILAKTYKA RAKA SZYJKI MACICY

Szczepienia ochronne, to najłatwiejszy sposób walki z zagrożeniem jakim jest zakażenie wirusem HPV. W celu zminimalizowania ryzyka rozwoju zmian nowotworowych konieczne są także regularne, okresowe badania ginekologiczne oraz cytologiczne wykonywane od momentu rozpoczęcia

aktywności płciowej. **Tylko pełna profilaktyka – badania plus szczepienia - jest najefektywniejszym sposobem ochrony przed rozwojem chorób nowotworowych.**

Nie ma leku, który zwalczy wirus HPV zaraz po jego dostaniu się do organizmu. Z uwagi na brak objawów część osób nie wie o infekcji. Zmiany chorobowe mogą być wówczas zaawansowane. Leczenie koncentruje się na objawach zakażenia.

Szczepienie nie zapewnia ochrony przed wszystkimi istniejącymi typami wirusa HPV, ale chroni przed zakażeniem najczęściej występującymi typami wirusa.

Ministerstwo Zdrowia zaleca szczepienie przeciwko wirusom HPV w Programie Szczepień Ochronnych na rok 2016.

Czy szczepionka przeciw HPV jest bezpieczna?

Szczepienie jest bezpieczne - świadczą o tym liczne badania kliniczne stosowanych szczepionek przeprowadzane na pokaźnych grupach dziewcząt i młodych kobiet oraz doświadczenia krajów prowadzących od lat masową profilaktykę zakażeń HPV, w trakcie których podano już ponad 150 milionów dawek szczepionki przeciw zakażeniom HPV.

Jak przebiega szczepienie?

Szczepionka jest podawana domięśniowo (w zastrzyku) w dwóch lub trzech oddzielnych dawkach w ciągu 6 miesięcy. Po każdym szczepieniu należy pozostać w punkcie szczepień jeszcze przez ok. 15 minut, takie są powszechnie respektowane zalecenia mające na celu bezpieczeństwo pacjenta.

Kiedy nie można wykonać szczepienia?

Szczepień przeciwko HPV nie można wykonywać u kobiet w ciąży. W takim przypadku należy odroczyć szczepienie do momentu urodzenia dziecka. Karmienie piersią nie jest przeciwwskazaniem do szczepienia przeciwko zakażeniom wirusem HPV.

Jak długo szczepionka jest skuteczna?

Szczepionka daje długą, wieloletnią odporność.

Pamiętajmy, że zapobieganie chorobie jest zawsze lepsze od jej leczenia.

SKALA PROBLEMU ZAKAŻEŃ WIRUSEM HPV

Występuje około 170 TYPÓW WIRUSA HPV, wśród nich typy 16 i 18 wywołujące 70% zakażeń prowadzących do zmian nowotworowych - raka szyjki macicy. Pozostałe typy wywołują inne choroby - powstawanie kłykcin kończystych narządów płciowych oraz zmian nowotworowych narządów płciowych u kobiet i mężczyzn.

Zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego są bardzo powszechne. Uważa się, że na świecie ok. 15-20% populacji jest w tym momencie zakażonych wirusem HPV, 50% z nich to kobiety i mężczyźni w wieku 15-25 lat.

BLISKO 80% aktywnych seksualnie kobiet bezpośrednio styka się z wirusem HPV w ciągu swojego życia.

PRAWIE 50% ZAKAŻEŃ jest wywoływane rakotwórczymi typami wirusa brodawczaka ludzkiego (HPV). Ponad 80% zakażeń HPV to zakażenia bezobjawowe, samoistnie przemijające.

Niektóre typy wirusa HPV mogą być przyczyną zmian chorobowych prowadzących do raka szyjki macicy, który jest **JEDNĄ Z CZTERECH NAJCZĘŚCIEJ WYSTĘPUJĄCYCH NA ŚWIECIE CHOROÓB NOWOTWOROWYCH U KOBIET**. Chorobę tą diagnozuje się codziennie u 1300 KOBIET, co oznacza że kolejne rozpoznanie tej choroby stawia się na świecie średnio co minutę. Co roku z powodu raka szyjki macicy umiera 270 TYS. KOBIET NA ŚWIECIE. W Polsce około 4 tys. kobiet co roku słyszy diagnozę nowotwór szyjki macicy.

Liczba zachorowań na raka szyjki macicy jest szczególnie wysoka w krajach, w których nie prowadzi się badań cytologicznych, w krajach rozwijających się zabija więcej kobiet niż jakikolwiek inny nowotwór. W krajach prowadzących powszechne przesiewowe badania cytologiczne liczba zachorowań na raka szyjki macicy zmniejszyła się o 80%.

Warto pamiętać:

- **Do zakażenia wirusem brodawczaka ludzkiego dochodzi zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn**
- **Szczepienia + regularne badania ginekologiczne/ cytologiczne = mniejsze ryzyko raka szyjki macicy**

- **Szczepienie chroni przed zakażeniem najczęściej występującymi typami wirusa HPV**
- **Ministerstwo Zdrowia zaleca szczepienia przeciwko wirusom HPV w Programie Szczepień Ochronnych na rok 2015**
- **Polskie Towarzystwo Pediatryczne i Polskie Towarzystwo Ginekologiczne rekomendują powszechne szczepienia dziewcząt**

Źródła:

Baseman JG et al. J Clin Virol 2005; 32 Suppl 1; S16–24; Ho G Y et al. N Engl J Med 1998; 338: 423–8;
 Brown DR et al. J Infect Dis 2005; 191: 182–92; Bosch FX et al. J Natl Cancer Inst Monogr 2003; 3–13;
 Moscicki AB et al. J Pediatr 1998; 132:277–84; Giuliano AR et al. J Infect Dis 2002; 186: 462–9;
 Franco EL et al. J Infect Dis 1999; 180: 1415–23.
 de Sanjose S, Mastrandrea EMISA, 2006;
 Burk RD. Hosp Pract (Off Ed) 1999; 34: 103–11;
 Winer R.L. Lee S. Am J Epidemiol, 2003;157(3): 218-226
<http://epid.coi.waw.pl/krn>